

4. Maatregelfiches as 4

41 Invoering Leaderbenadering en plaatselijke groepen

Relevante artikel(en)

- Artikel 62 van Verordening (EG) No. 1698/2005
- Artikel 37 en 38 van Verordening (EG) No. 1974/2006

Maatregelcode: 41

Doel maatregel

De betrokkenheid van lokale actoren bij plattelandsbeleid vergroten en de meest kansrijke initiatieven daarvoor benutten.

Implementatie maatregel

Zoals reeds aangegeven in de Nationale Strategie wil Nederland in de komende programmaperiode de Leaderaanpak in principe van toepassing laten zijn voor het hele Nederlandse grondgebied. Per provincie zal er ruimte geboden worden om dit nader in te vullen.

In het kader van de uitvoering van de Leader-as dient een procedure en tijdstabel ontwikkeld te worden voor de selectie van plaatselijke groepen. Aangezien uitvoering van Leader op het regionaal/lokale niveau plaatsvindt en nauw gekoppeld is aan het gebiedsgerichte beleid, ligt de verantwoordelijkheid voor deze selectieprocedure bij de provincies. Zij immers coördineren en sturen de gebiedsgerichte aanpak op hun grondgebied. Uitgaande van een nationaal methodologisch kader inclusief selectiecriteria, zoals hieronder beschreven, vindt de preselectie van plaatselijke groepen dus op het regionale niveau plaats. De Minister van LNV is in dit proces formeel eindverantwoordelijke naar de Europese Commissie als vertegenwoordiger van de lidstaat Nederland. Hij toetst en bekrachtigt de voordracht door de provincies.

1. De procedure start met een open "call for proposal" d.m.v. advertenties in regionale dagbladen, die oproepen tot de oprichting van een aantal plaatselijke groepen. Gelet op de omvang van het gealloceerde budget, de geïnventariseerde problematiek in plattelandsgebieden, het percentage van het oppervlak platteland, dat potentieel als Leadergebied in aanmerking komt en de ervaring met de plaatselijke groepen in de periode 2000-2006, is het maximum te selecteren aantal groepen gesteld op 35. Deze oproep, die wordt gecoördineerd door de Beheersautoriteit en uitgevoerd door de provincies staat in principe open voor alle plattelandsgebieden in Nederland, inclusief reeds bestaande plaatselijke groepen, nieuwe plaatselijke groepen of provinciegrensoverschrijdende gebieden. Daarbij gaat de voorkeur uit naar die gebieden waar geen of naar verhouding weinig lokale initiatieven zijn ontwikkeld.
2. In de 'call for proposal' zijn de belangrijkste ontvankelijkheidscriteria en vormeisen voor deelname verwoord, zijnde:
  - a) De plaatselijke groep bestaat uit een representatieve vertegenwoordiging van de in het betreffende gebied aanwezige actoren en, op besluitvormingsniveau, moeten de sociaal-economische partners en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, zoals landbouwers, plattelandsvrouwen, jongeren en hun verenigingen ten minste 50% van het plaatselijke partnerschap uitmaken.
  - b) De plaatselijke groep moet aantonen in staat te zijn een plan voor het gebied te ontwikkelen en uit te voeren.
  - c) Het Leadergebied vormt een fysisch-geografische en sociale eenheid.
  - d) Het welomschreven Leadergebied mag minimaal 5.000 en maximaal 150.000 inwoners bevatten. Vanwege het peri-urbane karakter van het platteland, kan in uitzonderlijke situaties in beperkte mate worden afgeweken van de bovengrens. Het gebied dient dan wel de kleinst mogelijke fysisch-geografische en sociale eenheid te zijn. Dit dient goed gemotiveerd te worden en zal door de Beheersautoriteit worden beoordeeld. In geval van derogatie kan de maximale omvang van het Leadergebied 200.000 inwoners bedragen. Deze derogatie wordt slechts toegestaan voor maximaal 30% van het aantal geselecteerde gebieden.

- e) Het gebied kent voldoende kritische massa als het gaat om menselijke en financiële bronnen, d.w.z. er kan worden gegarandeerd dat er voldoende financiële (en menselijke) capaciteit is voor de uitvoering van het ontwikkelingsplan.
- f) Er wordt – onder verantwoordelijkheid van de betreffende plaatselijke groep - een ontwikkelingsplan opgesteld voor het betreffende gebied waarin in ieder geval zijn opgenomen:
  - Een analyse van de problemen en kansen in het gebied;
  - een gebiedsgerichte plaatselijke ontwikkelingsvisie en prioritering van maatregelen;
  - een toetsingskader met daarin de objectieve selectiecriteria waaraan projecten moeten voldoen;
  - De wijze waarop vorm wordt gegeven aan de uitvoering van samenwerkingsprojecten (interterritoriaal of transnationaal);
  - Een multisectorale opzet en uitvoering;
  - Deelname in het netwerk van plaatselijke partnerschappen (nationaal en Europees);
  - Een uitvoeringskader inclusief een financiële tabel en monitoringssysteem.
- g) De selectiecriteria, zoals vermeld onder 3) hieronder.

In de eerste “call for proposal” zal in kaart worden gebracht hoeveel groepen potentieel in aanmerking komen om mee te doen aan Leader.

3. (Pre)selectie van de plaatselijke groepen vindt plaats door de afzonderlijke provincies aan de hand van de volgende selectiecriteria:
  1. De mate waarin het ontwikkelingsplan bijdraagt aan de doelen uit de plattelandsverordening.
  2. Voldoende betrokkenheid van lokale partijen bij het opstarten en de uitvoering van het ontwikkelingsplan.
  3. De mate waarin de publiek-private samenwerking resulteert in een financiële multiplier die behaald kan worden, blijkend uit de financiële tabel in het ontwikkelingsplan.
  4. De mate waarin de begrenzing van het gebied aansluit bij grenzen van bestaande samenwerkingsverbanden.
  5. De mate waarin het ontwikkelingsplan meerwaarde heeft ten opzichte van bestaande samenwerkingsverbanden.
4. Na selectie doen de provincies een voordracht aan de Beheersautoriteit uiterlijk op 1 juli 2007. De Beheersautoriteit zal de voordrachten binnen een maand na de ontvangst van de laatste voordracht toetsen, vaststellen en laten bekrachtigen via goedkeuring door het Comité van Toezicht POP.
5. Wanneer in de eerste “call for proposal” niet gekomen kan worden tot voldoende aantal of kwaliteit aan plaatselijke groepen, zal een tweede en laatste “call for proposal” worden opengesteld, direct aansluitend aan de afronding van de procedure van de eerste call. De sluitingstermijn voor deze tweede “call for proposal”-procedure is uiterlijk 31 december 2007.

Voorwaarden maatregel

1. De op een partnerschap gebaseerde aanpak van de plaatselijke ontwikkeling wordt uitgevoerd door plaatselijke groepen die aan de volgende voorwaarden voldoen:
  - a) De groep stelt een geïntegreerd plaatselijk ontwikkelingsplan voor, gebaseerd op ten minste de in de punten a) tot en met d) en punt g) van artikel 61 genoemde elementen, en is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan.
  - b) Zij is hetzij een groep die reeds in aanmerking is gekomen voor het initiatief Leader II, het initiatief Leader+ of overeenkomstig de Leaderaanpak, hetzij een nieuwe groep die partners uit de verschillende lokaal verankerde sociaal-economische geledingen in het betrokken gebied vertegenwoordigt. Voor de besluitvorming moeten de sociaal-economische partners en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, zoals landbouwers, plattelandsvrouwen, jongeren en hun verenigingen, ten minste 50% van het plaatselijke partnerschap uitmaken.
  - c) Zij moet aantonen in staat te zijn een ontwikkelingsplan voor het gebied te bepalen en uit te voeren.
  - d) Er wordt maximaal 20% van het budget gebruikt voor beheerskosten van de plaatselijke groep.
2. a) De beheersautoriteit zorgt ervoor dat de plaatselijke groepen hetzij een administratieve en financiële eerstverantwoordelijke kiezen die in staat is overheidsmiddelen te beheren en voor een bevredigend functioneren van het partnerschap te zorgen, hetzij zich verenigen in een in een rechtsvorm opgerichte gemeenschappelijke structuur waarvan de statuten een bevredigend functioneren van het partnerschap en het vermogen overheidsmiddelen te beheren, garanderen.
  - b) Namens de lidstaat zal het Nationaal Netwerk hulp bieden bij het opstarten en trainen van (nieuwe) plaatselijke groepen, het schrijven van het ontwikkelingsplan en lokale capaciteitsopbouw
  - c) Voor de beoordeling van projectaanvragen door de plaatselijke groep en de afgifte van beschikkingen zie de beschrijving hierna. Op voordracht van de plaatselijke groepen, die de beslissingsbevoegdheid hebben voor de selectie van projecten in hun gebied, geven de provincies beschikkingen af voor de projecten en dragen tevens zorg voor het monitoren van de budgetten van de plaatselijke groepen. **Het gebied waarop de strategie betrekking heeft, moet coherent zijn en op het vlak van personele, financiële en economische middelen voldoende kritische massa bezitten om als draagvlak voor een uitvoerbaar ontwikkelingsplan te fungeren.**
3. Voor de demarcatie van Leadergebieden met EFRO-gebieden zal geen andere demarcatie wordt toegepast dan reeds is vastgelegd op as- en maatregelniveau onder de assen 1, 2 en 3.
4. Bij de selectie zal specifieke aandacht worden geschonken aan de mate waarin de plaatselijke groepen naar hun verwachting zullen gaan scoren op de door Nederland geformuleerde aanvullende indicatoren bij de Leader-as, nl.:
  - Het aantal gerealiseerde projecten dat innovatief van karakter is, "bottom up" tot stand is gekomen of een multisectoraal karakter heeft en
  - De mate waarin private cofinanciering is gerealiseerd.

Onder innovatief wordt verstaan:

- Het verschijnen van nieuwe producten en diensten waarin specifieke lokale elementen besloten liggen;
- Nieuwe methoden waarmee het eigen menselijk, natuurlijk en/of financieel potentieel van het gebied kan worden gebundeld en zodoende beter benut;
- Combinaties van en verbanden tussen economische sectoren die van oudsher van elkaar gescheiden zijn;
- Originele vormen van organisatie en betrokkenheid van de plaatselijke bevolking bij het besluitvormingsproces en bij de uitvoering van het project;
- Producten of diensten die nieuw zijn voor het betrokken gebied;
- Methoden om bestaande producten of diensten tot stand te brengen die nieuw zijn voor deze producten of diensten in het betrokken gebied.

De in het kader van het ontwikkelingsplan te financieren projecten worden geselecteerd door de plaatselijke groep op basis van een daartoe opgestelde procedure en toetsingskader. In de door de plaatselijke groep op te stellen procedure voor de selectie van projecten dienen in ieder geval de volgende elementen te zitten:

- Een beschrijving van de wijze waarop aanvragen kunnen worden ingediend;
- Een beschrijving van de benodigde informatie (vereiste onderdelen van de projectbeschrijving, vergunningen, financiering, begroting, verantwoording, etc.);
- Een beschrijving van de beoordelingscriteria, waaronder in ieder geval het bottom-up en het innovatieve karakter.

De plaatselijke groep kan ook samenwerkingsprojecten selecteren.

Projectaanvragen worden beoordeeld door de plaatselijke groep. Vervolgens zijn er twee mogelijkheden:

- a) De plaatselijke groep geeft advies aan GS van de provincie, deze beschikt nadat DLG is gevraagd om een toets op EU-conformiteit,
- b) De plaatselijke groep is een zelfstandige juridische entiteit. De plaatselijke groep beschikt nadat DLG is gevraagd om een toets op EU-conformiteit.

Betalingen gaan van het betaalorgaan (DLG) naar het project. De verantwoording van het project gaat naar de plaatselijke groep en vervolgens bij optie a) naar de provincie, die verantwoordt naar de beheersautoriteit. Bij optie b) verantwoordt de plaatselijke groep rechtstreeks aan de beheersautoriteit. De beheersautoriteit legt verantwoording af aan de Europese Commissie.

Gekwantificeerde doelen voor EU-indicatoren

Type indicator	Indicator	Nulsituatie	Streefwaarde
Output (verplicht)	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal plaatselijke groepen gerealiseerd: • Nieuwe plaatselijke groepen; • Bestaande plaatselijke groepen (gesteund in de periode 2000-2006); • Totale oppervlakte van de Leadergebieden (km²); • Totale omvang van de bevolking in Leadergebieden. 	0	35 35 0 17.250 km ² 1.800.000 inw.

Aanvullende programma specifieke indicatoren en gekwantificeerde doelen

Output (nationaal)	Het aantal gerealiseerde projecten dat experimenteel van karakter is, "bottom up" tot stand is gekomen of een multisectoraal karakter heeft.	0	900
--------------------	--	---	-----